

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА АРХЕОЛОГІЇ, ЕТНОЛОГІЇ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЇ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету історії та
міжнародних відносин
/Віталій АНДРЕЙКО/
«30» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РАННЬОМОДЕРНА ДОБА: ІСТОРІЯ, ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО

Рівень вищої освіти
Галузь знань
Спеціальність
Освітня програма
Статус дисципліни
Мова навчання

перший (бакалаврський)
03 Гуманітарні науки
034 Культурологія
Культурологія
обов'язкова
українська

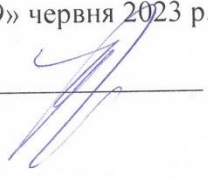
Ужгород 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Ранньомодерна доба: історія, людина, суспільство» для здобувачів **першого (бакалаврського) рівня** вищої освіти галузі знань **03 Гуманітарні науки**, спеціальності **034 Культурологія**, освітньої програми «Культурологія».

Розробник: Ферков О. В., к.і.н., доцент кафедри археології, етнології та культурології
ФІМВ

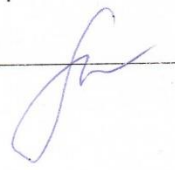
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **археології, етнології та культурології**

протокол № 11 від «9» червня 2023 р.

Завідувач кафедри Надія КЕРЕЦМАН

Схвалено науково-методичною комісією факультету історії та міжнародних відносин

протокол № 8 від «30» червня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії Світлана МИШКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС –5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150	3	3
Кількість модулів –2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4,6 самостійної роботи студента – 5	5	5
	Лекції:	
	50	16
	Практичні (семінарські):	
	24	6
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
	0	0
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	76	128

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Ранньомодерна доба: історія, людина, суспільство**» є опанування слухачами упорядкованої системи актуальних знань про основні поняття і проблеми історичних процесів, що відбувалися у світі в XVI-XVIII ст., орієнтація у різних сферах ранньомодерного суспільного та духовного життя, розуміння місця і ролі людини у суспільно-політичних, духовно-культурних процесах, знайомство із актуальними дослідженнями та дискусіями стосовно проблематики курсу.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти загальних компетентностей (ЗК):

ЗК 1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6 – Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Фахових компетентностей:

ФК – 3 Здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів

ФК – 5 Здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу культурних потреб суспільства.

ФК – 10 Здатність популяризувати знання про культуру та поширювати інформацію культурологічного змісту використовуючи сучасні інформаційні, комунікативні засоби та візуальні технології

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Ранньомодерна доба: історія, людина, суспільство**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП): ОК 17 «**Європейське Середньовіччя: історія, людина, суспільство**».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Ранньомодерна доба: історія, людина, суспільство**» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	
ПРН - 1	Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію.
ПРН - 2	Аналізувати, коментувати, узагальнювати, наукові та аналітичні тексти культурологічного характеру.
ПРН - 3	Створювати логічно і структурно організовані тексти з питань культурології, відповідно до спеціалізації.
ПРН - 4	Знати та розуміти теоретичні підходи до визначення культури, її проявів та форм існування.
ПРН - 8	Інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту.

Очікувані результати навчання

ПРН - 1	Формувати і вдосконалювати навички критичного мислення засвоюючи матеріал курсу, викладати у зрозумілий спосіб засвоєний матеріал, здійснювати аргументацію власних тез.
ПРН - 2	Аналізувати, коментувати, узагальнювати, наукові та аналітичні тексти, дотичні до проблематики дисципліни.
ПРН - 3	Створювати логічно і структурно організовані текст, котрі вимагає навчальний процес модульні контрольні роботи, ессе, презентації практичних занять.
ПРН - 4	Знати та розуміти теоретичні підходи до визначення культури Нового часу, її проявів та форм існування.
ПРН - 8	Вміти інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного (проміжного), підсумкового (семестрового) контролю.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю:

Поточний контроль – це оцінювання знань студента під час семінарських занять, самостійної роботи та активності студента на занятті.

Поточний контроль рівня засвоєння навчального матеріалу дисципліни оцінюється за п'ятибальною шкалою. У кінці семестру виводиться середнє арифметичне усіх одержаних оцінок за відповіді та модуль. Одержаний результат переводиться у бали.

Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- Виступ з основного питання.
- Усна наукова доповідь.
- Доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ.
- Участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- Аналіз джерельної і монографічної літератури.
- Письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи тощо).

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи академічної групи. Позитивна оцінка поточної успішності студента за відсутності пропущених і невідпрацьованих семінарських занять, позитивні оцінки за модульні роботи є підставою допуску до підсумкової форми контролю – іспиту.

Форма модульного контролю:

Модульний контроль (МК) проводиться два рази за семестр, відповідно до графіка навчального процесу.

Контрольні заходи модульного контролю з навчальної дисципліни проводяться під час семінарських занять в академічній групі відповідно до розкладу занять.

Контрольні заходи модульного контролю проводяться у комбінованій формі: у вигляді тестування та письмових контрольних робіт. Вид контрольного заходу та методика урахування складових модульного контролю при визначенні оцінки за МК розробляється викладачам і затверджується кафедрою.

До контрольного заходу відповідного модульного контролю студент допускається незалежно від результатів поточного контролю. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити індивідуальні завдання, реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Студент, який з поважної причини не зміг з'явитися на модульний контроль за дозволом декана може скласти пропущений модульний контроль з предмету.

Форма підсумкового семестрового контролю:

Система не передбачає обов'язкового семестрового екзамену для всіх студентів. Протягом навчального семестру студенти складають два модульні контролі під час тижнів, вільних від аудиторних занять, їх знання оцінюються у 100-бальній шкалі. Студенти, які за результатами модульних контролів здобули з навчальної дисципліни не менше від встановленої мінімальної кількості балів, атестуються із виставленням їм державної семестрової оцінки («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») відповідно до шкали переведення. Студенти, які атестовані з оцінкою «незадовільно» зобов'язані скласти семестрові екзамени. Семестрові екзамени можуть також складати студенти, які бажають покращити оцінку, отриману за результатами модульних контролів. Оцінювання знань на екзаменах здійснюється у 100-бальній шкалі.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота			Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	60	40
5	15	20		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота			Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	60	
10	15	15		40

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	6	40	6	40
Есе		10		10
Модульна контрольна робота	1	50		50
Разом		100		100

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Два теоретичні питання. Виконання завдання потребує повної аналітичної і змістовної відповіді, кожне питання оцінюється від 0 до 20 балів.

19-20 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу.

17-18 отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу.

14 - 16 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки.

10 -13 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання.

5-9 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальнерозуміння проблеми.

0-4 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання здобувачів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який: - всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; - вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; - засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;

- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для

професії, яку він набуває; - вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; - самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи;

оцінку «добре» (82-89 балів, В) заслуговує здобувач, який: - повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально - програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; - має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; - під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який: - в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; - вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; - опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) заслуговує здобувач, який: 8 - знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; - виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; - ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; - допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення;

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який: - володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого

навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер;

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який: виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань;

оцінка «незадовільно» (0-35 балів, F) – виставляється здобувачу, який: - володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; - допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; - не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вступ.

Предмет, завдання курсу. Основна термінологія. Поняття раннього нового часу. Історичні та культурологічні періодизації раннього модерну. Ранньомодерна доба у сучасних наукових дискусіях. Джерела вивчення історії раннього нового часу. Підручникова та допоміжна література з курсу.

Тема 2. Основні тенденції історичного розвитку країн Європи і Америки у ранньому новому часі.

Світ на зламі Середньовіччя та раннього нового часу. Природні, екологічні та кліматичні умови існування людини. Зміни у ставленні людей до природи. Демографічні процеси: причини і наслідки. Еволюція матеріального світу людини. Повсякдення різних соціальних станів і груп. Побут, житло, дозвілля. Сім'я і сімейні відносини. Соціальні комунікації раннього нового часу.

Великі географічні відкриття та їх наслідки. Територіальні зміни світу та нові риси його сприйняття. Колоніальна експансія Європи та розширення просторових горизонтів. Проблема пограниччя. Ментальна географія. Транспорт та дороги. Мореплавство.

Економічні, соціальні, політичні процеси. Політична карта світу на початку раннього нового часу. Політичний устрій держав Європи у XVI - першій половині XVII ст. Виникнення націй і поява нових форм політичної культури Співіснування різних форм виробництва в країнах Європи і Америки. Генеза капіталізму, його концепції. Роль колоніалізму в первісному нагромадженні капіталу. Аграрний лад Європи і Північної Америки. Різні типи аграрної еволюції. Державно-політичний устрій. Форми державності. Становий лад. Вплив економічних змін на традиційні прошарки міського і сільського населення в країнах Європи. Соціальні рухи в період мануфактурного капіталізму. Роль церкви. Гуманізм та Реформація. Культура повсякдення. Світоглядні зміни. Наукові дискусії.

Тема 3. Країни Європи у ранньомодерну добу

Англія та англійська революція середини XVII ст. Німеччина у XVI - першій половині XVIII ст. Швейцарський союз. Нідерланди. Протестантська революція у Нідерландах і утворення Республіки Об'єднаних Провінцій Соціально-економічне та політичне становище Франції в середині XVI ст. Релігійні війни у Франції. Скандинавські країни в XVI - XVIII ст. Європа й Османська імперія у XVI - першій половині XVII ст. Угорщина і Трансільванське князівство у XVI - XVIII ст. Особливості розвитку країн Центрально-Східної Європи в ранньомодерну добу. Південна та Східна Європи. Османська імперія в європейській системі міжнародних відносин. Міжнародні відносини в Європі у XVI ст. Тридцятилітня війна. Вестфальський мир. Наслідки Тридцятилітньої війни та її вплив на військову стратегію і тактику.

Тема 4. Реформація та Контрреформація (Католицька Реформа)

Католицька церква на початку XVI ст. та гуманістична критика католицизму. Інтелектуальні витоки Реформації. Початок Реформації. Лютер і Меланхтон. Розкол реформаційного руху. Реформація та соціальні рухи в Німеччині. Народна Реформація. Кальвінізм. Королівська Реформація в Англії та країнах Північної Європи. Поширення Реформації в країнах Західної Європи. Тридентський собор та початки Контрреформації. Католицька конфесіоналізація та її особливості в країнах Європи. Вплив Реформації та Контрреформації на розвиток культури, освіти та науки. Трансформація світогляду в період Реформації–Контрреформації. Реформаційні ідеї за межами Європи. Місіонерство католицьких орденів у Новому світі, в країнах Азії та Африки.

Тема 5. Америка у ранньомодерну добу

Конкіста і загибель цивілізацій доколумбової Америки. Країни Латинської Америки у XVI- XVIII ст. Реформи Бурбонів в Іспанській Америці та маркіза де Помбала в Бразилії. Католицька церква на латиноамериканському континенті. Просвітництво в країнах Латинської Америки. Особливості культурного розвитку.

Європейські колонії Північної Америки. Формування Сполучених Штатів Америки Американська війна за незалежність та утворення США. Буржуазна основа колоній. Елементи феодалізму в аграрному ладі. Фактор вільної землі і його вплив на соціально-економічний розвиток колоній. Кабальні слуги і рабство. Політичний устрій колоній. Формування північноамериканської нації. Просвітництво. Б. Франклін, Т. Джефферсон, Т. Пейн та його памфлет "Здоровий глузд" (1776 р.). Посилення економічних і політичних протиріч між колоніями і метрополією після Семилітньої війни. Піднесення визвольного руху. "Декларація незалежності США", її історичне значення. Американське просвітительство XVIII ст., його головні представники. Становлення державності США. Конституція 1787 р.

Тема 6. Формування світової колоніальної системи.

Історичні форми колоніалізму, основні методи й етапи колоніалізму. Наслідки колоніальної політики європейських держав.

Далекий Схід, Південна і Південно-Східна Азія у ранньому новому часі. Ослаблення династії Мін в Китаї. Прихід до влади маньчжурської династії. Боротьба китайського народу проти маньчжурської загарбників. Проникнення в Китай європейських колонізаторів. Встановлення режиму Токугава в Японії. Ізоляція Японії. Економічний розвиток Індії за Моголів. Могольська імперія в XVII ст. Близький і Середній Схід.

Туреччина в XVI -XVII ст.: зростання Османської імперії наприкінці XV і в XVI ст. Сулейман II. Визвольний рух балканських народів проти турецького гноблення в другій половині XVI - першій половині XVII ст. Початок занепаду Турецької імперії. Іран на початку XVI ст. Піднесення Сефевідів і характер Сефевідської держави. Війни Аббаса I. Економічний розвиток Ірану. Занепад держави Сефевідів. та Тропічно-екваторіальна та Південна Африка. Соціально-економічний і політичний розвиток країн Тропічно-екваторіальної та Південної Африки. Колоніальна політика європейських держав у країнах Африки

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				Кількість годин			
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	пр	с.р.		л	с	с.р.
Змістовий модуль І.								
Тема 1. Вступ.	16	4	2	10	12	2		10
Тема 2. Основні тенденції історичного розвитку країн Європи і Америки у ранньому новому часі.	28	10	4	14	26	2	2	22
Тема 3. Країни Європи у ранньомодерну добу	30	10	6	14	28	4		24
	74	24	12	38	66			
Змістовий модуль ІІ.								
Тема 4. Реформація та Контрреформація (Католицька Реформа)	24	8	4	12	26	2	2	22
Тема 5. Америка у ранньомодерну добу	24	8	4	12	28	4		24
Тема 6. Формування світової колоніальної системи	26	10	4	12	30	2	2	26
	76	26	12	38	84			
Усього годин:	150	50	24	76	150	16	6	128

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Дискусії навколо термінології та періодизації поняття «ранньомодерна доба». Сучасні погляди на історичні та культурно-духовні процеси раннього нового часу	2	
2	Людина ранньої модерної доби: світогляд, сім'я, побут, дозвілля, соціальні комунікації.	4	2
3	Європа й Османська імперія у XVI - першій половині XVII ст.	6	
4	Католицька конфесіоналізація та її особливості в країнах Європи та за її межами.	4	2

5	Європейська колонізація Північної Америки. Утворення США.	4	
6	Далекий Схід, Південна і Південно-Східна Азія у ранньому новому часі.	4	2
		4	-
Разом		24	6

6.4. Самостійна робота

1. Нарративні джерела раннього нового часу.
2. Релігійні війни у Франції (XVI-XVII ст.)
3. Протестантська революція у Нідерландах і утворення Республіки Об'єднаних Провінцій.
4. Політичний розвиток держав Центрально-Східної Європи у XVI ст. Державні системи Ягеллонів та Габсбургів
5. Пуританство як ідеологія Революції в Англії.
6. “Славетна революція” та її наслідки у суспільно-політичному житті Англії.
7. Спільні риси та локальні особливості “освіченого абсолютизму” у Португалії, Іспанії, Данії, Швеції, Австрії, Пруссії
8. Концепція американської нації у вченнях просвітників (Ж. де Кревкер, Б. Франклін, Т. Джефферсон, Т. Пейн).
9. Державний устрій американської демократії згідно Конституції 1787 р. та “Білля про права” 1791 р.
10. Іспанія та Італія у ранньому новому часі
11. Суспільний поступ і криза королівського “абсолютизму” у Франції в “століття Просвітництва”.
12. Релігія і релігійна обрядовість у житті шляхти Речі Посполитої. Явище релігійної толерантності.
13. Криза XVII ст. у Центрально-Східній Європі. Чехія у Тридцятилітній війні.
14. Криза XVII ст. у Центрально-Східній Європі. Війни та повстання («Потоп») у Речі Посполитій та Угорщині.
15. Східна Європа у XVI – XVIII ст.
16. Тридцятилітня війна: причини, характер, періодизація, знакові постаті.
17. Латинська Америка у ранньому новому часі.
18. Країни Близького і Середнього Сходу.
19. Країни Тропічно-екваторіальної та Південної Африки.

6.5. Питання для модульного і підсумкового семестрового контролю

1. Предмет, завдання курсу.
2. Поняття і хронологія раннього нового часу.
3. Джерела вивчення історії раннього нового часу.
4. Світ на зламі Середньовіччя та раннього нового часу.
5. Демографічні процеси раннього нового часу: причини і наслідки.
6. Повсякдення різних соціальних станів і груп.
7. Соціальні комунікації раннього нового часу.
8. Великі географічні відкриття та їх наслідки.
9. Колоніальна експансія та розширення просторових горизонтів.
10. Політична карта світу на початку раннього нового часу.

11. Аграрний лад Європи і Північної Америки. Різні типи аграрної еволюції.
12. Англія та англійська революція середини XVII ст.
13. Німеччина у XVI - першій половині XVIII ст.
14. Швейцарський союз.
15. Нідерланди. Протестантська революція у Нідерландах і утворення Республіки Об'єднаних Провінцій
16. Соціально-економічне та політичне становище Франції, релігійні війни.
17. Скандинавські країни в XVI - XVIII ст.
18. Османська імперія в європейській системі міжнародних відносин.
19. Тридцятилітня війна. Вестфальський мир.
20. Католицька церква на початку XVI ст. та гуманістична критика католицизму.
21. Початок Реформації. Лютер і Меланхтон.
22. Кальвінізм.
23. Королівська Реформація в Англії та країнах Північної Європи.
24. Поширення Реформації в країнах Західної Європи. Тридентський собор та початки Контрреформації.
25. Католицька конфесіоналізація та її особливості в країнах Європи.
26. Вплив Реформації та Контрреформації на розвиток культури, освіти та науки.
27. Країни Латинської Америки у XVI- XVIII ст.
28. Європейські колонії Північної Америки. Формування Сполучених Штатів
29. "Декларація незалежності США", її історичне значення.
30. Східна Європа у ранньому новому часі: загальна характеристика.
31. Історичні форми колоніалізму, основні методи й етапи колоніалізму. Наслідки колоніальної політики європейських держав.
32. Далекий Схід, Південь і Південно-Східна Азія у ранньому новому часі.
33. Проникнення в Китай європейських колонізаторів.
34. Встановлення режиму Токугава в Японії.
35. Економічний розвиток Індії за Моголів.
36. Туреччина в XVI -XVII ст.
37. Піднесення Сефевідів і характер Сефевідської держави.
38. Колоніальна політика європейських держав у країнах Африки.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: мультимедійний проектор.

Обладнання: карти.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Акунін О.С. Нова історія країн Західної Європи та Північної Америки (1492-1918 рр.): хронологія подій. Миколаїв: «Іліон», 2013. 604 с.
2. Балух В.О., Коцур В.П. Ранньомодерна Європа: підручник. Чернівці: Наші книги, 2016. 704 с.
3. Дейвіс Н. Європа: Історія. Київ: Основи, 2006. 1464 с.

4. Вульф Е. Європа і народи без історії. К.: Вид. дім “КМ Академія”, 2004. 535 с.
5. Еко У. Історія Європейської цивілізації. Епоха Відродження. Наука і техніка. Харків.: Фоліо, 2020. 528 с.

Додаткові:

6. Fodor Pál. A szultán és az aranyalma. Tanulmányok az oszmán-magyar történelemről. Budapest, 2001.
7. Európa az új korban. 16-17 század. Szerk. Orosz István, Angi János, Bartha János. Debrecen, 2006. 215 old.
8. Geyl P. The revolt of the Netherlands, 1555–1609. London: E. Benn Ltd.; New York: Barnes, 1980. 310 p.
9. Helle Knut. The Cambridge History of Scandinavia. Cambridge, 2003.
10. Inalcik Hall. The Ottoman Empire. The Classical Age, 1300-1600- London, 1973.
<https://ru.scribd.com/document/409317000/%C4%B0nalc%C4%B1k-Ottoman-Empire-Classical-Age-pdf>
11. Münich Paul. Lebensformen in der Frühen Neuzeit 1500 bis 1800. Frankfurt a. M. – Berlin, 1992.
12. Parker, Geoffrey. The Military Revolution. Military Innovation and the Rise of the West 1500–1800. Cambridge University Press, Cambridge. 1996. 288 p.
13. Rössner, Philipp Robinson. Freedom and Capitalism in Early Modern Europe. Mercantilism and the Making of the Modern Economic Mind. Palgrave Pivot, Cham. 2020. 188 p. <https://ru.scribd.com/document/611040888/Philipp-Robinson-Rossner-Freedom-and-Capitalism-in-Early-Modern-Europe-Mercantilism-and-the-Making-of-the-Modern-Economic-Mind-2020>
14. Ададуров В. Історія Франції. Королівська держава та створення Нації (від початків до кінця XVIII ст.). Львів: Видавництво УКУ, 2002. 412 с.
https://chtyvo.org.ua/authors/Adadurov_Vadym/Istoriia_Frantsii_Korolivska_derzhava_ta_stvorennia_natsii_vid_pochatviv_do_kintsia_XVIII_stolittia/
15. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV – XVIII ст. Т. I. Структурі повсякденності: можливе і неможливе. – К., 1995.
16. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV–XVIII ст. Т. 3: Час світу. Пер. з фр. Київ: Основи, 1998.
17. Вебер, М. Протестанська етика і дух капіталізму / пер. з нім. О. Погорілий. - К. : Основи, 1994.
https://chtyvo.org.ua/authors/Weber_Max/Protestanska_etyka_i_dukh_kapitalizmu/
18. Зашкільняк Л., Крикун М. Історія Польщі. Львів, 2002. С. 149–162. 2. Дейвіс Н. Історія Польщі. Київ, 2008.
19. Історія Норвегії. К. Гелле, Р. Даніельсон, Е. Говланд, Т. Грьонлі. Львів: Літопис, 2001. 336 с.
20. Кальвін І. Інституція або Навчання християнської релігії. Пер. з гол. Юліана Шульги. Амстердам-Капштадт-Коломия: Видано заходом Реформованої Церкви в Полудневій Африці, 1939. 238 с.
21. Каррі Д. Конституція Сполучених Штатів Америки: посібник для всіх Пер. з англ. Київ: Веселка, 1993. 192 с.

22. Маккормак Дж. Історія Ірландії. К. : Юніверс, 2006. 296 с.
23. Мовчан С. П., Кипаренко Г. М. Велика Британія: географія, історія, культура. Львів: ПАІС, 2012. 496 с.
24. Мустафін О.Р. Справжня історія Раннього Нового часу. Харків: Фоліо, 2014. 416 с.
25. Плохій С. Наливайкова віра: козацтво і релігія в ранньомодерній Україні. Київ, 2005.
26. Поп Ю.І. Нова історія країн Азії і Африки (XVI 0 початок XX ст.). Київ, 2012. 376 с.
27. Рубель В.А. Нова історія Азії і Африки. Постсередньовічний Схід (XVIII – друга половина XX ст.). Київ, 2007. 553 с.
28. Сухий О. Історія Бельгії. Львів: ЛА “Піраміда”, 2005. 260 с.
29. Тіндалл Дж. Б., Шай Д. Історія Америки. Пер. з англ. Львів: Літопис, 2010. 904 с.
30. Токвіль А., де. Давній порядок і Революція. Пер. з фр. Київ: Юніверс, 2000. 224 с.
31. Цьолнер Е. Історія Австрії. Пер. з нім. Львів: Літопис, 2003. 607 с.
32. Черних І. Історія країн Азії періоду нового часу (XVI-60-і рр.XIX ст.): навч. посіб. О. : Астропринт, 2007. 92 с.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами Додаток
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами Додаток
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами Додаток
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами Додаток
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами Додаток
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)